

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ
**ÇALGI TOPLULUKLARI
(TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ**

ÖĞRETİM PROGRAMI
(11 VE 12. SINIFLAR)

**TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ**
2026

İÇİNDEKİLER

1. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	5
1.3. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOLARI	9
1.4. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	9
1.5. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	10
2. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA YER ALAN FARKLI SINIF DÜZEYLERİNE AİT ÜNİTELER	12
11. SINIF	12
12. SINIF	18

1. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

"Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni" temel alınarak yapılandırılan *Çalgı Toplulukları (Türk Müziği) Dersi Öğretim Programı*, beceri odaklı yaklaşımı esas alarak öğrencilerin kuramsal müzik bilgilerini; özgün, analitik ve performansa dayalı çıktılara dönüştürmelerini amaçlamaktadır. Programın temel yaklaşımında öğrencinin mensup olduğu medeniyetin ses mirasını ve yerel musiki kimliğini içselleştirmesi, eş zamanlı olarak küresel müzik kültürlerini evrensel bir perspektifle keşfetmesi ve bu sentez üzerinden çok boyutlu bir estetik derinlik inşa etmesi yer alır. Bu süreçte öğretim programı; teknik yetkinlik, müziksel ifade kapasitesi ve kültürel bilinç düzeyini eş güdümlü olarak geliştiren bütüncül bir pedagojik perspektife yaslanır. Nihayetinde bu program; öğrencinin sanatsal üretim kapasitesini geliştirmeyi, müziksel kimliğini güçlendirmeyi ve estetik duyarlılığı yüksek bir şahsiyetin oluşumunu destekleyen disiplinler arası bir gelişim süreci sunar.

Çalgı Toplulukları (Türk Müziği) Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin teknik ve müziksel becerilerini geliştirmenin ötesinde; millî, manevi ve evrensel değerleri özümseyerek bu değerleri birer estetik çıktı olarak müziksel icra süreçlerine tahvil etmelerini hedeflemektedir. Program; müzik estetiği, müzik tarihinin derinliği ve icra disiplinlerinin titizliği üzerine inşa edilmiş bütüncül bir öğrenme dizisine dayanmaktadır. Bu kapsamda öğretim programı; öğrencinin müziği kuramsal temelleri ve uygulamalı boyutlarıyla tecrübe etmesini, köklü bir müzik kültürü bilinci geliştirmesini ve özgün ifade biçimleri kanalıyla yüksek bir estetik farkındalık kazanmasını amaçlamaktadır. Öğrencilerin müzik eserlerini biçimsel, yapısal ve estetik unsurlar açısından analiz ederek bu unsurları tarihsel süreklilik içerisinde mukayeseli olarak gözlemlemelerine imkân tanıyan program, sanatsal bir muhakeme yetisinin gelişimini de öncelemektedir.

Çalgı Toplulukları (Türk Müziği) Dersi Öğretim Programı; öğrenme-öğretme uygulamalarında disiplinler arası ilişkiler kurarak müziksel icra eylemini yalnızca teknik bir beceri değil derinlikli bir düşünsel süreç olarak ele almaktadır. Program; öğrencilerin sanatsal alan becerileri bağlamında temel müziksel yetkinliklerini aktif bir katılım ve deneyim odaklı bir yaklaşımla geliştirmelerini hedeflemektedir.

Çalgı Toplulukları (Türk Müziği) Dersi Öğretim Programı; sosyal-duygusal öğrenme becerileri, Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi, sistem düşüncesi ve okuryazarlık becerilerini birer yapı taşı kabul ederek, öğrencinin kültürel birikimden beslenen özgün ve nitelikli müziksel söylemler inşa etmesini desteklemektedir. Program dâhilinde yürütülen uygulama çalışmaları; teknik egzersizler, etütler ve repertuar çözümlemeleri vasıtasıyla öğrencinin sanatsal potansiyelini somut olarak ortaya çıkarmasına zemin hazırlamaktadır. Bu süreçte öğretim programı; öğrencinin benlik becerileri aracılığıyla kendini tanıma, kendini düzenleme ve kendine uyarlama; sosyal yaşam becerileri yoluyla iletişim, iş birliği ve sosyal farkındalık; ortak/birleşik beceriler yoluyla ise uyum, esneklik ve sorumlu karar verme becerilerini geliştirmenin yanı sıra Erdem-Değer-Eylem (EDE) çerçevesi kapsamında ifade edilen değerleri ve sistem düşüncesi etrafında şekillenen okuryazarlık becerilerini kazandırmayı hedeflemektedir. Böylelikle öğrenci müziksel yaşantısı üzerinden kazandığı becerileri gündelik hayatın karmaşık problemlerini çözmede kullanabilme ve toplumsal hayata aktif, etik ve estetik bir duyarlılıkla katılım sağlama yetkinliği kazanmaktadır.

Çalgı Toplulukları (Türk Müziği) Dersi Öğretim Programı; uygulama temelli bir pedagojiyle öğrencilerin otonom karar verebilen, analitik muhakeme yetisine sahip ve öz güveni yüksek müzisyenler olarak yetiştirmelerini hedeflemektedir. Beceri temelli öğrenmeyi merkeze alan program; millî ve manevi değerleri eğitim sürecinin ontolojik dayanakları olarak konumlandıran bütüncül bir perspektife sahiptir. Bu çerçevede program; öğrencilerin kültürel mirası estetik bir şuurla sahiplenmelerini ve bu birikimi müziksel icralarına bilinçli bir sentezle yansıtma amaçlar. Teknik yetkinliğin ötesinde bir yaklaşımla öz disiplin, sorumluluk bilinci ve kültürel aidiyet duygusu gelişmiş bireyler yetiştirilmesini esas alır. Nihayetinde bu öğretim programı; sanatsal tekâmülü millî bilinç ve evrensel değerlerle bütünleştirerek öğrencinin müziksel ve kültürel şahsiyetini tahkim etmektedir.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan *Çalgı Toplulukları (Türk Müziği) Dersi Öğretim Programı* ile öğrencilerin

1. Millî birliğimizi ve bütünlüğümüzü pekiştiren müzik kültürü ile birikimine sahip olmaları,
2. Müziksel bilgi ve becerileriyle kültürel mirasımızı yaşatmaları ve geleceğe taşımaları,
3. Ulusal ve uluslararası düzeyde sanatsal temsil yeterliliği edinmeleri,
4. Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik etkinlikleriyle toplumun sosyal ve kültürel gelişimine katkıda bulunmaları,
5. Türk müziğinin genel karakteristik özelliklerini kavramaları,
6. Türk müziği eserlerini özelliklerine uygun seslendirmeleri,
7. Türk müziği eserleri dağarcığına sahip olmaları,
8. Şefe uyum ve birlikte çalma becerisi geliştirmeleri,
9. Topluluk içinde sorumluluk alma ve disiplinli prova alışkanlığı kazanmaları,
10. Odaklanarak ve uzun süre dikkatlerini vererek çalışmanın önemini kavramaları,
11. Çalgı topluluklarında dinleme, uyum sağlama ve liderlik gibi müzikal iletişim becerilerini geliştirmeleri,
12. Müzik aracılığıyla sosyal-duygusal gelişim, iş birliği, öz güven ve öz disiplin becerilerini güçlendirmeleri,
13. Performans süreçlerinde sahne disiplini, estetik ifade ve yorum gücü edinmeleri amaçlanmaktadır.

1.2. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Çalgı Toplulukları (Türk Müziği) Dersi Öğretim Programı'nın uygulanma sürecine ilişkin aşağıdaki açıklamalar esastır:

- *Çalgı Toplulukları (Türk Müziği) Dersi Öğretim Programı*, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni" temel alınarak yapılandırılmıştır. Derslerin tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanması, ders kitaplarının ve diğer materyallerin hazırlanmasında bu metnin dikkate alınması gerekmektedir. Bütün eğitim öğretim faaliyetleri, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni"nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Öğretim programında yer alan ön değerlendirme ve köprü kurma bölümleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin yapısı gereği öneri niteliğinde ve esnek ifadelerle sunulmuştur. Bu durum, söz konusu bölümlerin isteğe bağlı olduğu şeklinde yorumlanmamalıdır. Hazırlanacak tüm materyallerde ön değerlendirme ve köprü kurma bölümlerinin gerçekleştirilmesi, uygulanması ve yapılandırılması esastır. Kesinlik içeren ve bağlayıcı bir nitelik taşıyan programın temel kabulleri ise öğretim sürecinin planlanması ve yürütülmesinde aynen gözetilmelidir.
- *Çalgı Toplulukları (Türk Müziği) Dersi Öğretim Programı* kademeli olarak uygulanacağından bir önceki kademeye ilgili ön öğrenme eksiklikleri zümre öğretmenlerince tespit edilmeli; bu eksiklikleri gidermeye yönelik içerik, eğitim öğretim yılı başında zümre toplantılarında karara bağlanmalı ve eğitim öğretim sürecinde uygulanmalıdır.
- Programda yer alan öğrenme-öğretme yaşantıları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur.
- Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yönelik yazılan süreçlerin tamamının bir arada yürütülmesi esastır. Bununla birlikte planlamalar, öneri niteliğinde olan uygulamalarda ilgili ünitenin öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri başta olmak üzere ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak yapılmalıdır. Öğrencilerin deneyimlemesi gereken yaşantılarda da bu doğrultuda bazı uyarlamalar yapılabilir.
- *Çalgı Toplulukları (Türk Müziği) Dersi Öğretim Programı*nda kullanılan beceriler, kavramsal beceriler ve alana özgü becerilerden oluşur. Bu bakımdan her beceri, diğer becerilerin geliştirilmesini destekler niteliktedir. Öğretmenler, öğrenme yaşantılarını tasarlarken beceriler arası anlamsal ve ilişkisel bütünlüğe dikkat etmelidir.

- Çalgı toplulukları (Türk müziği) dersi, öğrencilerin bütüncül gelişimine odaklı ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Bu sebeple öğrencilerin zihinsel, fiziksel ve sosyal-duygusal gelişim özelliklerinin bilinmesi ve öğrenme-öğretme yaşantılarının bu özellikler doğrultusunda yapılandırılması önemlidir. Bu bakış açısına bağlı olarak programda öğretmenlerden beklenen, öğrenme-öğretme yaşantılarını öğrencilerinin bireysel özelliklerine göre ve ihtiyaçlarına cevap verecek biçimde uyarlamalarıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleriyle iş birliği yapılmalıdır.
- Farklılaştırma kapsamında zenginleştirme ve destekleme bölümlerinde yer verilen uygulamalara ders kitaplarında yer verilmez. Farklılaştırma kapsamındaki tüm uygulamalar; öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve istekleri göz önünde bulundurularak öğretmenler tarafından planlanır ve uygulanır.
- Çalgı toplulukları (Türk müziği) dersi toplu şekilde işlenen bir ders olduğundan her öğrencinin aynı ilerleme ve öğrenme seviyesinde olmaması gibi durumlar söz konusu olabilir. Bu sebeple öğretmen, ders içerisinde kullanacağı öğrenme-öğretme tekniklerini bireysel farklılıkları göz önünde bulundurarak planlamalıdır.
- *Çalgı Toplulukları (Türk Müziği) Dersi Öğretim Programı*'nda yer alan ünite içerikleri; öğrenme-öğretme süreci içerisinde ihtiyaç duyulduğunda her içeriğin bir başkası ile eş güdümlü, yardımlaşarak yürütüldüğü esnek bir planlamayla işlenebilir.
- Çalgı toplulukları (Türk müziği) dersi öğrenme-öğretme sürecinde aynı müzikal evren içerisinde yer alan Türk sanat müziği ve Türk halk müziği eserlerinden yararlanılmalıdır. Türk kültürünün, Türk müziğinin değişimi, gelişimi ve özgülüğü ele alınmalıdır.
- Eğitim-öğretim yılı içerisinde dinletiler gerçekleştirilerek öğrencilerin topluluk karşısında çalma becerileri ve sahne performanslarının geliştirilmesi sağlanmalıdır.
- *Çalgı Toplulukları (Türk Müziği) Dersi Öğretim Programı*'na ait ünitelerde yer alan konuların kapsamı, içerik çerçevesinde belirlenmiş ve program bileşenlerinin sürece nasıl dâhil edileceği öğrenme-öğretme yaşantılarında açıklanmıştır.
- Ünite temelli yaklaşımla hazırlanan *Çalgı Toplulukları (Türk Müziği) Dersi Öğretim Programı*'nın 11 ve 12. sınıflarda haftalık dört ders saati uygulanması planlanmıştır. Ünitelerin işleniş sırası ve ünitelere ayrılan süre öğretim programında belirlenmiştir.

Programın Bileşenleri

- Programda alan becerilerinin yanı sıra öğrencilere kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, değerler, eğilimler, beceri geliştirme sürecinin niteliğinin artmasına katkı sağlayan beceriler arası ilişkilendirme ve disiplinler arası bakış açısının kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu nedenle çalgı toplulukları (Türk müziği) dersi, programda sıralanan ve öğrenme-öğretme yaşantılarıyla ilişkilendirilen bileşenler dikkate alınarak planlanmalıdır.
- Bilgi ve beceriler içerik çerçevesiyle anlamlı bütünlük oluştururken programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri) öğrenmenin anlamlı bir parçası hâline getirilmelidir.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Çalgı Toplulukları (Türk Müziği) Dersi Öğretim Programı'nın öğrenme kanıtları bölümünde ölçme amacına ve öğrenme çıktılarına yönelik ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerine yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, programın temel yapı taşlarından biri olarak ele alınmış; bu doğrultuda öğrenme-öğretme süreçleri, ölçme ve değerlendirme yaklaşımıyla uyumlu şekilde yapılandırılmıştır. Söz konusu uygulamalar, öğrencinin gelişimini izlemeye ve öğretim yaklaşımlarının etkililiğini değerlendirmeye yönelik olarak öğretmene rehberlik edecek biçimde tasarlanmıştır. Bu dersle ilgili ölçme ve değerlendirme süreçleri, aşağıdaki hususlar dikkate alınarak tasarlanmıştır:

- Programda öğrenme kanıtları olarak sunulan ölçme ve değerlendirme araçları, süreç ve ürüne dayalı değerlendirme yapmak amacıyla tasarlanmıştır. Ölçme araçları belirlenirken bunların üniteye yer verilen tüm öğrenme çıktı-

larını kapsamaları hedeflenmiştir. Her üniteye bulunan ölçme ve değerlendirme araçları, öğretmenlere örnek teşkil etmesi amacıyla sunulmuştur. Öğretmenlerden bu araçları kullanmaları, gerekli durumlarda uyarlamaları veya farklı araçları sürece dâhil etmeleri beklenmektedir. Farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanılması durumunda bu araçların üniteye öğrenme çıktısı ve süreç bileşenlerini ölçebilecek yapıda olmasına dikkat edilmelidir.

- Değerler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve okuryazarlık becerileri öğrenme-öğretme uygulamalarının bir parçası olduğu ve içeriğe dâhil edildiği için kanıtlar bölümünde bunlara ilişkin doğrudan ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerine yer verilmemiştir.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri; öğrencilerin yetenek, ihtiyaç ve özel durumlarına göre çeşitlendirilmeli, öğrenciler tarafından kazanılan veya geliştirilen becerilerin yansıtılabileceği nitelikte olmalıdır.
- Programdaki ünitelerde yer alan öğrenme çıktılarının ölçülmesinde geleneksel araçların yanı sıra tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme araçlarından da yararlanılmalıdır.
- Programda öğrenci öğrenmeleri süreç boyunca izlenmeli, değerlendirilmeli ve öğrencilere geri bildirimde bulunulmalıdır. Geri bildirim yapılırken olumsuz eleştirilerden kaçınılmalı, yapıcı ve destekleyici bir dil kullanmaya özen gösterilmelidir. Geri bildirimler dereceli puanlama anahtarı, dereceleme ölçeği veya kontrol listesi aracılığıyla verilebilir. Bununla birlikte geri bildirimlerin öz, akran veya grup değerlendirme gibi ölçme araçlarıyla desteklenerek yapılması, öğrencilerin kendi değerlendirmelerini daha nesnel biçimde yapmalarına katkı sağlayacaktır.
- Programın her ünitesinde en az bir performans görevine yer verilmiştir. Bu görevlerde öğrencilerden kendi aralarında küçük topluluklar oluşturarak farklı eserleri müziksel çalmaları, çalışılan makam dizilerinde derste öğrenilmiş eserler araştırıp bulmaları ve çalmaları, derslerde öğrenmedikleri farklı eserleri aktarım yaparak çalmaları gibi performanslar sergilemeleri beklenebilir. Programdaki performans görevleri örnek teşkil eder; ünitenin öğrenme çıktılarını kapsayan ve öğrendiğini yaşamında kullanabilmesini sağlayacak farklı performans ve ürün odaklı görevler de verilebilir.
- Her bir performans görevinin değerlendirilmesinde kullanılan ölçme araçlarındaki ölçütlerin belirlenmesinde kapsadığı öğrenme çıktılarının süreç bileşenleri ve görevin özellikleri dikkate alınmıştır. Öz, akran ve grup değerlendirme formları da kullanılarak öğrencilerin değerlendirme süreçlerine katılması sağlanmalıdır.
- Programdaki öğrenme kanıtlarında süreci izlemek ve sonucu değerlendirmek amacıyla yapılandırılan ölçme ve değerlendirme araçlarının öğrenme-öğretme yaşantılarıyla bütünleşik şekilde kullanılması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda öğrenme-öğretme yaşantılarında söz konusu araçların ne zaman, nerede ve nasıl kullanılacağı ayrıntılı şekilde açıklanmış; bu araçların ünitelerdeki ilgili öğrenme çıktılarıyla ilişkili yerlerde kullanılması için gerekli yönlendirmeler yapılmıştır. Bu yaklaşımla ölçme ve değerlendirme uygulamalarının öğretim sürecine entegre edilmesi ve öğrenme sürecini desteklemesi amaçlanmıştır.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- Çalgı Toplulukları (Türk Müziği) Dersi Öğretim Programı*, öğrencinin bütünsel gelişimini esas almaktadır. Bu gelişimi sağlayabilmek amacıyla öğrenme-öğretme yaşantılarında sunulan içerikler; ilgili öğrenme çıktısı, beceri, eğilim, değerler, programlar arası bileşenler ve disiplinler arası ilişkilerin kazandırılmasını gerçekleştirmeye yönelik hazırlanmıştır. Programın öğrenme-öğretme yaşantıları bölümünde örnekler sunulmuştur. Öğretmenlerden bu örneklerden yola çıkarak öğrenci gruplarının özelliklerine göre öğrenme yaşantılarını uyarlamaları, değiştirmeleri veya yeni etkinlikler oluşturmaları beklenmektedir.
- Ünitelerin işleniş sırası ve ünitelere ayrılan süre öğretim programında belirtilmiştir. Ancak zümre öğretmenleri tarafından yapılacak planlamalarda öğrenci düzeyleri, bireysel farklılıklar ve çevresel şartlar dikkate alınmalıdır. Bu kapsamda zümre öğretmenleri öğretim programında yer alan içerik çerçevesi, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri arasındaki bütünlüğü korumak kaydıyla ünitelerin işlenişine yönelik sınıf içi uyarlamalar yapabilirler.
- Programda temel kabuller, her ünite için öğrencilerin önceki yıllarda görmüş oldukları derslerde yer alan konular ve beceriler göz önünde bulundurularak belirlenmiştir. Öğrenme yaşantıları uygulanırken ön değerlendirme sürecinde öğrencilerin temel kabullerde yer alan bilgi ve becerilere sahip olma durumlarının kontrol edilmesi, gerekli durum-

larda temel kabullere ilişkin öğrenme ihtiyaçlarının karşılanması beklenmektedir.

- Programın uygulanmasında yaşantı temelli öğrenmenin esas alınması, uygulamanın bir süreç biçiminde yapılandırılması gerekmektedir. Bu süreci desteklemek üzere öğreneni merkeze alan öğretim yöntem ve tekniklerine (gözlem yoluyla öğrenme, serbest araştırma, zincir haritaları, araştırma-inceleme, balık kılıcı, soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kelime ilişkilendirme, özetleme, gösterip yaptırma, kavram haritası, yaratıcı drama, kulaktan şarkı öğretimi, notayla şarkı öğretimi, bilinen şarkıya yeni söz yazma vb.) yer verilmeli ve program, çok yönlü gelişime katkıda bulunacak öğretim yöntem ve teknikleriyle zenginleştirilmelidir. Ayrıca öğrencinin araştırma sürecine katkıda bulunmak amacıyla öğretmenlerin öğrencilere gerekli çıktılar için ön hazırlık yaptırması önemli görülmektedir.
- Köprü kurma aşamasında öğrencinin önceki kademelerde edindiği bilgi ve beceriler, günlük hayattaki olayların yanı sıra programda yer alan bilgi ve beceriler ile ilişkilendirilmelidir.
- Programın uygulanmasında öğrenme süreci; öğretmenin rehber ve kolaylaştırıcı rolünü üstleneceği, öğrenenin merkeze alınacağı ve aktif katılımının sağlanacağı şekilde düzenlenmelidir. Bu nedenle düşüncelerin özgürce paylaşılabilmesi, sosyal-duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.
- Programın sorgulama temelli anlayışa yaptığı vurgu, bireysel ve iş birlikli sorgulamayı ön plana çıkarmaktadır. Sorgulama sürecini desteklemek, bunun yanında etkileşimi sağlamak ve birlikte öğrenme fırsatlarını artırmak için iş birlikli öğrenme ortamlarının sürece dâhil edilmesi beklenmektedir. İş birlikli ortamların sadece sınıfta değil sınıf dışında da oluşturulması, bunun için farklı sınıf düzeylerinde öğrenim gören öğrencilerin bir araya getirildiği akran öğretimine fırsat veren etkinliklerin gerçekleştirilmesi önemli görülmektedir.
- Program bütüncül eğitim anlayışına göre yapılandırılmıştır. Bu nedenle disiplinler ve beceriler arası ilişkileri kapsayan yapıların kurulmasına önem verilmelidir. Bu amaçla öğrenme-öğretme yaşantılarını tasarlama ve öğretim materyallerini geliştirme süreçlerinde zümre öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin iş birliği içinde çalışmaları önerilmektedir. Bu iş birliği; ortak etkinliklerin planlanması, disiplinler arası ilişkilerin belirlenmesi ve öğrencilerin bütüncül gelişimini destekleyen uygulamaların yürütülmesini kapsayacak biçimde yapılandırılmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında müzik disiplini ile ilgili kavramların ve kavramlar arası ilişkilerin öğrenilmesini desteklemek üzere görsel materyallerden ve dijital/teknolojik araçlardan yararlanılması önerilmektedir. Bunların yanı sıra şema, afiş, broşür gibi görsel materyaller de kullanılabilir. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleriyle iş birliği yapılmalıdır.
- Programın uygulanmasında öğretmenlerden hem öğretim teknolojilerini hem de teknoloji tabanlı öğretim stratejilerine dayalı öğretim yöntemlerini anlamlı öğrenmeyi destekleyecek biçimde kullanmaları beklenmektedir. Bu kapsamda video, sunu, nota yazım programları gibi materyaller ile teknoloji tabanlı öğretim uygulamaları da sürece dâhil edilebilir.

Farklılaştırma

- Öğretim sürecinin düzenlenmesinde öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar göz önüne alınmalıdır. Bu amaçla öğretim sürecinin öğrenci ihtiyaçlarına göre şekillendirilmesi için öğretimin farklılaştırılması yoluna gidilmelidir. Bu kapsamda farklılaştırma bölümünde zenginleştirme ve destekleme başlıkları altında öneriler sunulmuştur. Farklılaştırma kapsamındaki tüm uygulamalar; öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve istekleri göz önünde bulundurularak öğretmenler tarafından planlanır ve uygulanır. Bu planlamalar; öğrenme çıktılarıyla kurulan ilişki ile öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme hızları ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılmalıdır. Öğretmenler; farklılaştırma uygulamalarını tasarlarken Millî Eğitim Bakanlığınca onaylanan basılı ve dijital öğretim materyalleri, ders kitapları, e-içerikler ve güvenilir akademik kaynaklardan yararlanmalıdır. Bununla birlikte yapılan uyarlamalar, programın öğrenme çıktılarının kapsamını ve derinliğini zayıflatmayacak biçimde yapılandırılmalıdır.
- Farklılaştırma sürecinde öğrencilerin temel kabulleri, ilgileri ve öğrenme profilleri dikkate alınmalı; içerik, süreç ve ürün bu özelliklere uygun hâle getirilmelidir. Bu kapsamda her öğrencinin özgün ihtiyaçları ve hedefleri doğrultusunda en üst düzeyde gelişmesini hedefleyen zenginleştirici ve destekleyici etkinlikler yoluyla tüm öğrencilere öğrenme fırsatları sağlanmalıdır. Bu etkinlikler, farklı öğrenme düzeyine sahip öğrencilerin gereksinimlerine cevap verecek şekilde planlanmalıdır.

1.3. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOLARI

11. SINIF ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. BİRLİKTE ÇALMA	1	12	8
2. MAKAMLARDA ESER UYGULAMALARI I	1	128	89
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	3
TOPLAM	2	144	100

12. SINIF ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. MAKAMLARDA ESER UYGULAMALARI II	1	112	78
2. AKTARIM (TRANSPÖZE) UYGULAMALARI	1	28	19
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	3
TOPLAM	2	144	100

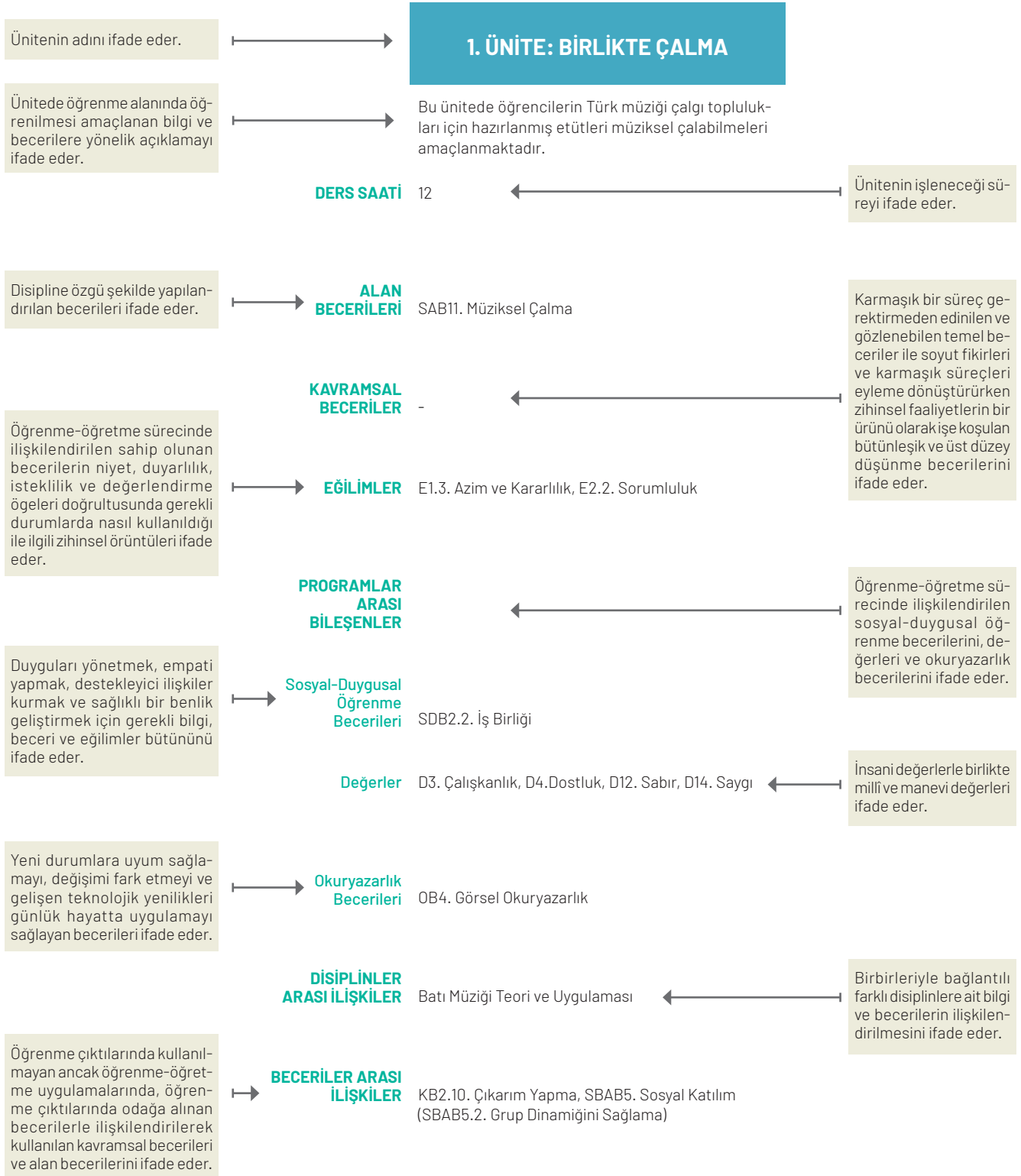
* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan çalışmalar (okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb.) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

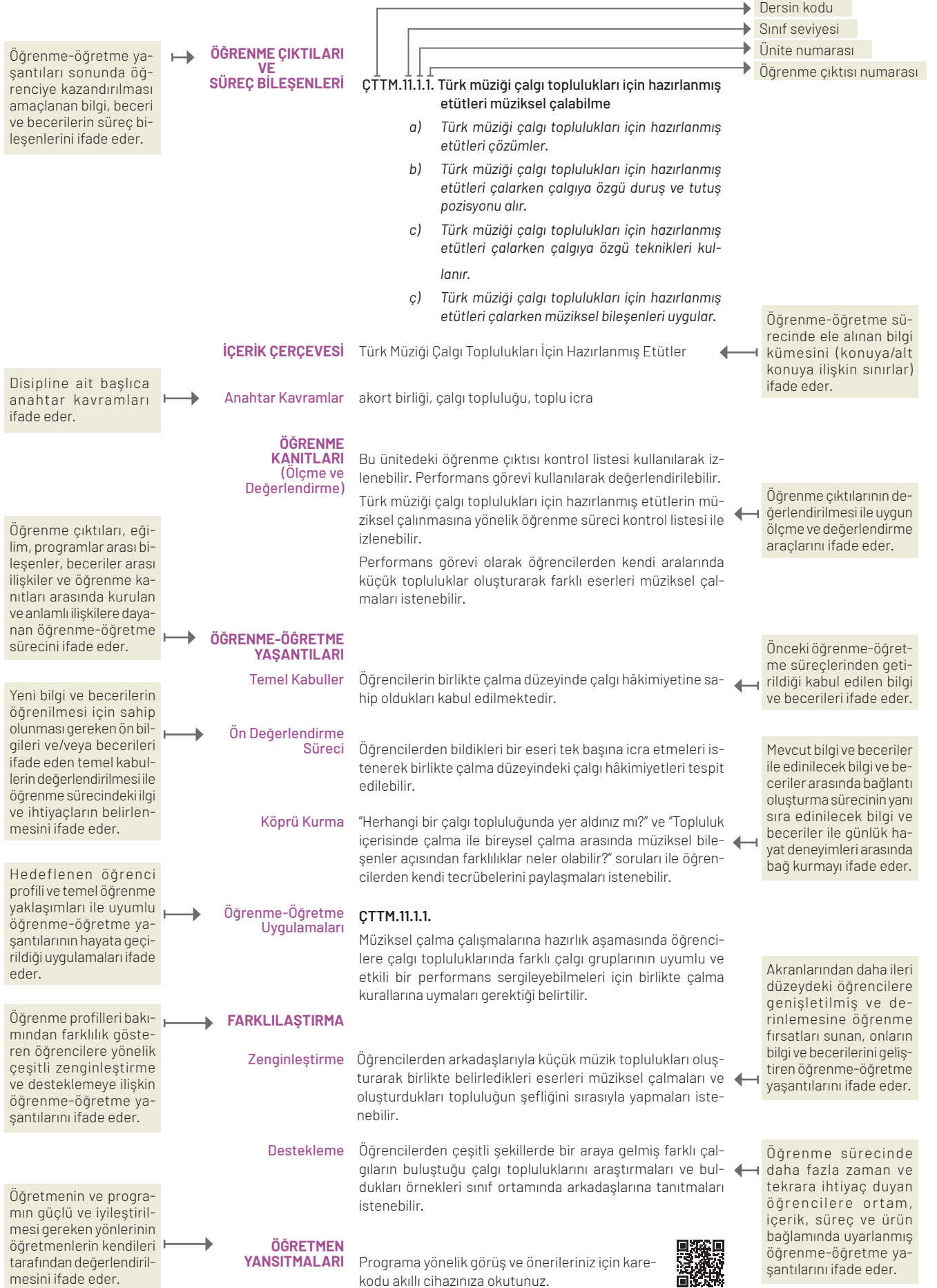
1.4. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

DERS KİTABI	FORMA SAYISI	KİTAP EBADI
ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) 11	8-10	19,5 cm X 27,5 cm
ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) 12	8-10	19,5 cm X 27,5 cm

1.5. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Ünite temelli yaklaşımla hazırlanan *Çalgı Toplulukları (Türk Müziği) Dersi Öğretim Programı* 11 ve 12. sınıflarda haftada 4 ders saati uygulanacak şekilde düzenlenmiştir. Programda her sınıf düzeyinde iki ünite yer almaktadır. Ünitelerin yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

2. ÇALGI TOPLULUKLARI (TÜRK MÜZİĞİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA YER ALAN FARKLI SINIF DÜZEYLERİNE AİT ÜNİTELER

11. SINIF

1. ÜNİTE: BİRLİKTE ÇALMA

Bu ünite de öğrencilerin Türk müziği çalgı toplulukları için hazırlanmış etütleri müziksel çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

**ALAN
BECERİLERİ** SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.3. Azim ve Kararlılık, E2.2. Sorumluluk

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D12. Sabır, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Batı Müziği Teori ve Uygulaması

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.10. Çıkarım Yapma, SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.2. Grup Dinamiğini Sağlama)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ÇTTM.11.1.1. Türk müziği çalgı toplulukları için hazırlanmış etütleri müziksel çalabilme

- a) Türk müziği çalgı toplulukları için hazırlanmış etütleri çözümler.
- b) Türk müziği çalgı toplulukları için hazırlanmış etütleri çalarken çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu alır.
- c) Türk müziği çalgı toplulukları için hazırlanmış etütleri çalarken çalgıya özgü teknikleri kullanır.
- ç) Türk müziği çalgı toplulukları için hazırlanmış etütleri çalarken müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Türk Müziği Çalgı Toplulukları İçin Hazırlanmış Etütler

Anahtar Kavramlar

akort birliği, çalgı topluluğu, toplu icra

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu üniteadaki öğrenme çıktısı kontrol listesi kullanılarak izlenebilir. Performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Türk müziği çalgı toplulukları için hazırlanmış etütlerin müziksel çalınmasına yönelik öğrenme süreci kontrol listesi ile izlenebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden kendi aralarında küçük topluluklar oluşturarak farklı etütleri müziksel çalmaları istenebilir. Performans görevi; öğretmen tarafından etütleri çözümleme, çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu alma, çalgıya özgü teknikleri kullanma, müziksel bileşenleri uygulama gibi ölçütleri içeren dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öğrencilerden de yaptıkları çalışmayı grup değerlendirme formu kullanarak değerlendirmeleri istenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin birlikte çalma düzeyinde çalgı hâkimiyetine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden bildikleri bir eseri tek başına icra etmeleri istenerek birlikte çalma düzeyindeki çalgı hâkimiyetleri tespit edilebilir.

Köprü Kurma

“Herhangi bir çalgı topluluğunda yer aldınız mı?” ve “Topluluk içerisinde çalma ile bireysel çalma arasında müziksel bileşenler açısından farklılıklar neler olabilir?” soruları ile öğrencilerden kendi tecrübelerini paylaşmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ÇTTM.11.1.1.

Müziksel çalma çalışmalarına hazırlık aşamasında öğrencilere çalgı topluluklarında farklı çalgı gruplarının uyumlu ve etkili bir performans sergileyebilmeleri için birlikte çalma kurallarına uymaları gerektiği belirtilir. Öğrencilerden sorumluluk bilinciyle çalışma öncesi çalgılarını bakımlı ve çalmaya hazır tutmaları, dinlenmiş şekilde çalışmaya gelmeleri, planlama ve zaman yönetimine uygun hareket etmeleri istenir (**E2.2, D3.2**). Öğrencilere birlikte çalarken diğer çalgıları ve bütünü duyarak, nota üzerinde yer alan müzikal dinamiklere dikkat ederek ve şefin ya da liderin işaretlerini takip ederek çalmaları gerektiği hatırlatılır. Çalgılarının ses seviyesini topluluğa göre ayarlamaları ve

ortak bir müzikal karaktere ulaşabilmek için bireysel ifadeyi topluluğa uyarlamaları gerektiği ifade edilir. Topluluğa katkı sağlamak için görev paylaşımı yapmaları ve görevleri ile ilgili yardımlaşmaları istenir **(SBAB5.2)**. Topluluk üyelerinin katkısının eşit derecede değerli olduğu bilinciyle, çalışmaların saygı ve iş birliği içerisinde sürdürülmesi gerektiği hatırlatılır **(SDB2.2, D14.1)**.

Eser çözümleme sürecinde öğrencilerden tahtaya yansıtılan eserleri incelemeleri, usulünü ve ses değiştirici işaretlerini tespit etmeleri, eserleri çalarken zorlanabilecekleri bölümleri işaretlemeleri istenir **(OB4)**. Öğrencilerin müziksel çalma aşamasında zorlanabilecekleri bölümleri kolay çalabilecek düzeye gelinceye kadar azim ve kararlılıkla çalışmaları sağlanır **(E1.3, D12.3)**. Öğrencilere birden fazla çalgının bir araya geldiği topluluklarda müzik yapmadan önce dikkat etmeleri gereken en önemli konunun ne olabileceği sorulur. Mevcut bilgileri dâhilinde varsayımında bulunmaları istenir **(KB2.10)**. Akort birliğinin toplu icranın en önemli unsuru olduğu açıklanır. Birlikte çalma öncesi ana referans ses belirlendikten sonra öğrencilerden her çalgının kendi içindeki akort uyumunu sağlamaları istenir. Toplu duyumla tüm çalgıların son akort kontrolü yapılır. Öğrencilerden birlikte çalmaya yönelik alışkanlıklar kazandırmak amacıyla hazırlanmış eserleri çalışırken çalgılarına özgü duruş ve tutuş pozisyonunu almaları istenir. Birlikte çalma sırasında öğrencilerin birbirlerine destek olmaları teşvik edilir **(D4.1)**. Öğrencilerin çalgılarına özgü teknikleri kullanmaları ve nota üzerinde yer alan terim ve işaretlere uyarak müziksel bileşenleri uygulamaları sağlanır. Müziksel bileşenlerin uygulanmasında Batı müziği teori ve uygulaması disiplininin yararlanılır. Bu süreçte yaparak yaşayarak öğrenme ve gösterip yaptırma teknikleri kullanılabilir. Türk müziği çalgı toplulukları için hazırlanmış etütlerin müziksel çalınmasına yönelik öğrenme süreci kontrol listesi ile izlenebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerin kendi aralarında küçük topluluklar oluşturarak farklı etütleri müziksel çalmaları istenebilir. Performans görevi; öğretmen tarafından etütleri çözümleme, çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu alma, çalgıya özgü teknikleri kullanma, müziksel bileşenleri uygulama gibi ölçütleri içeren dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öğrencilerden de yaptıkları çalışmayı grup değerlendirme formu kullanarak değerlendirmeleri istenebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden arkadaşlarıyla küçük müzik toplulukları oluşturarak birlikte belirledikleri eserleri müziksel çalmaları ve oluşturdukları topluluğun şefliğini sırasıyla yapmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden çeşitli şekillerde bir araya gelmiş farklı çalgıların bulunduğu çalgı topluluklarını araştırmaları ve buldukları örnekleri sınıf ortamında arkadaşlarına tanıtmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: MAKAMLARDA ESER UYGULAMALARI I

Bu ünite de öğrencilerin Türk müziği makamlarından çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent ve segâh makamı dizilerindeki eserleri müziksel çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 128

**ALAN
BECERİLERİ** SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.3. Azim ve Kararlılık, E3.2. Odaklanma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim

Değerler D4. Dostluk, D12. Sabır, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19.Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türk Müziği Teori ve Uygulaması

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.10. Çıkarım Yapma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ÇTTM.11.2.1. Çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent ve segâh makamı dizilerinde eserleri müziksel çalabilme

- a) Çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent, segâh makamı dizilerinde eserleri çözümler.
- b) Çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent, segâh makamı dizilerinde eserleri çalarken çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu alır.
- c) Çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent, segâh makamı dizilerinde eserleri çalarken çalgıya özgü teknikleri kullanır.
- ç) Çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent, segâh makamı dizilerinde eserleri çalarken müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Çargâh, Buselik, Kürdi, Hicaz, Uşşak, Rast, Nihavent ve Segâh Makamı Dizilerinde Eserler

Anahtar Kavramlar beşli, dizi, dörtlü, gam, güçlü, karar, koma, makam, perde, seyir, yeden

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünitedeki öğrenme çıktısı kontrol listesi kullanılarak izlenebilir. Performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent ve segâh makamı dizilerinde eserleri müziksel çalmaya yönelik öğrenme süreci kontrol listesi kullanılarak izlenebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent ve segâh makamı dizilerinde derste öğrenilmemiş eserler araştırıp bulmaları ve çalmaları istenebilir. Performans görevi; öğretmen tarafından eserleri çözümleme, çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu alma, çalgıya özgü teknikleri kullanma, müziksel bileşenleri uygulama gibi ölçütleri içeren dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öğrencilerden de yaptıkları çalışmayı öz değerlendirme formu kullanarak değerlendirmeleri istenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin Türk müziği perde isimlerini, Türk müziği ses değiştirici işaretlerini ve çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent, segâh makamı dizilerini oluşturan dörtlü ve beşlileri bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere Türk müziği perde isimleri ve ses değiştirici işaretleri sorulabilir. Öğrencilerden çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent ve segâh makamı dizilerini oluşturan dörtlü ve beşlileri dizek üzerinde göstermeleri istenebilir. Çalgılarıyla çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent ve segâh makamlarının dizi seslerini çalmaları istenerek ön bilgileri tespit edilebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerden günlük hayatlarında dinledikleri hangi tür müziklerde Türk müziği makamları ile karşılaştıklarına dair örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ÇTTM.11.2.1.

Eserleri müziksel çalma çalışmalarına hazırlık aşamasında çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent ve segâh makamı dizilerinde gam çalışmaları yapılır. Çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent ve segâh makamı dizilerinde hazırlanmış etütler çalışılır.

Çözümleme çalışmaları için çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent ve segâh makamı dizilerinde eser örnekleri tahtaya yansıtılır **(OB2)**. Yansıtılan eser Türk sanat müziğine ait bir eserse türü, bestekârı ve güftekârı hakkındaki bilgiler tespit edilir. Eser Türk halk müziğine ait bir eserse türü, yöresi, kaynak kişisi, derleyeni ve notaya alanı hakkındaki bilgiler tespit edilir. Türk müziğine emek vermiş sanatçılara vefa göstermeleri desteklenir **(D15.2)**. Öğrencilerden çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent ve segâh makamı dizilerindeki eserlerin Türk müziğindeki yeri ile ilgili varsayımda bulunmaları istenir **(KB2.10)**. Türk müziği aracılığıyla millî kimliklerini tanımaları, kültürel köklerini fark etmeleri, Türk müzik mirasını korumaya istekli olmaları desteklenir **(D14.3, D19.2)**. Eser çözümleme sürecinde öğrencilerden çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent ve segâh makamı dizilerinde verilen eserin usulünü, ses değiştirici işaretlerini, durak, güçlü ve yeden perdelerini tespit etmeleri istenir. Öğrencilere eserin seyri hakkında görüşleri sorulur **(SDB2.1)**. Öğrencilerden eseri çalarken zorlanabilecekleri bölümleri işaretlemeleri istenir. Öğrencilerin müziksel çalma aşamasında zorlanabilecekleri bölümleri kolay çalabilecek düzeye gelinceye kadar azim ve kararlılıkla çalışmaları sağlanır **(E1.3, D12.3)**. Birlikte çalma öncesi ana referans ses belirlendikten sonra öğrencilerden her çalgının kendi içindeki akort uyumunu sağlamaları istenir. Toplu duyumla tüm çalgıların son akort kontrolü yapılır. Öğrencilerden eserleri çalışırken çalgılarına özgü duruş ve tutuş pozisyonunu almaları istenir. Birlikte çalma sırasında öğrencilerin birbirlerine destek olmaları teşvik edilir **(D4.1)**. Öğrencilerin çalgılarına özgü teknikleri kullanmaları ve eserin tür özelliklerini dikkate alarak müziksel bileşenleri uygulamaları sağlanır. Müziksel bileşenlerin uygulanmasında Türk müziği teori ve uygulaması disiplininden yararlanılır. Bu süreçte yaparak yaşayarak öğrenme ve gösterip yaptırma teknikleri kullanılabilir. Öğrencilere seslendirme aşamalarını planlamaları ve yürütmeleri, çalışmalarını odaklanmış bir şekilde sürdürmeleri gerektiği açıklanır **(D16.3, E3.2)**. Çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent ve segâh makamı dizilerinde eserleri müziksel çalmaya yönelik öğrenme süreci kontrol listesi kullanılarak izlenebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent ve segâh makamı dizilerinde derste öğrenilmemiş eserler araştırıp bulmaları ve çalmaları istenebilir. Performans görevi; öğretmen tarafından eserleri çözümleme, çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu alma, çalgıya özgü teknikleri kullanma, müziksel bileşenleri uygulama gibi ölçütleri içeren dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öğrencilerden de yaptıkları çalışmayı öz değerlendirme formu kullanarak değerlendirmeleri istenebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent ve segâh makamı dizilerinde açış ve taksim yapmaları, zorluk derecesi yüksek saz eserleri seslendirmeleri istenebilir.

Destekleme Öğrencilere genel ağ kullanarak çargâh, buselik, kürdi, hicaz, uşşak, rast, nihavent ve segâh makamı dizilerinde örnek eserler dinlemeleri önerilebilir. Dinledikleri her makamdan iyi icra örneklerini sınıf ortamına getirerek arkadaşlarına sunmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

12. SINIF

1. ÜNİTE: MAKAMLARDA ESER UYGULAMALARI II

Bu ünite de öğrencilerin Türk müziği makamlarından hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerindeki eserleri müziksel çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 112

**ALAN
BECERİLERİ** SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.3. Azim ve Kararlılık, E3.2. Odaklanma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim

Değerler D4. Dostluk, D12. Sabır, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19.Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Türk Müziği Teori ve Uygulaması

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.10. Çıkarım Yapma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ÇTTM.12.1.1. Hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerinde eserleri müziksel çalabilme

- a) *Hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerinde eserleri çözümler.*
- b) *Hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerinde eserleri çalarken çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu alır.*
- c) *Hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerinde eserleri çalarken çalgıya özgü teknikleri kullanır.*
- ç) *Hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerinde eserleri çalarken müziksel bileşenleri uygular.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Hüseyini, Karcıgar, Saba, Hicazkâr, Nikriz, Hüzzam ve Eviç Makamı Dizilerinde Eserler

Anahtar Kavramlar

beşli, dizi, dörtlü, gam, güçlü, karar, koma, makam, perde, seyir, yeden

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünitedeki öğrenme çıktısı kontrol listesi kullanılarak izlenebilir. Performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerinde eserleri müziksel çalmaya yönelik öğrenme süreci kontrol listesi kullanılarak izlenebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerinde derste öğrenilmemiş eserler araştırıp bulmaları ve çalmaları istenebilir. Performans görevi; öğretmen tarafından eserleri çözümleme, çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu alma, çalgıya özgü teknikleri kullanma, müziksel bileşenleri uygulama gibi ölçütleri içeren dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öğrencilerden de yaptıkları çalışmayı öz değerlendirme formu kullanarak değerlendirmeleri istenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerini oluşturan dörtlü ve beşlileri bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerini oluşturan dörtlü ve beşlileri dizek üzerinde göstermeleri istenebilir. Çalgılarıyla hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamlarının dizi seslerini çalmaları istenerek ön bilgileri tespit edilebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden günlük hayatlarında dinledikleri hangi tür müziklerde hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamları ile karşılaştıklarına dair örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ÇTTM.12.1.1.

Eserleri müziksel çalma çalışmalarına hazırlık aşamasında hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerinde gam çalışmaları yapılır. Hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerinde hazırlanmış etütler çalışılır.

Çözümleme çalışmaları için hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerinde eser örnekleri tahtaya yansıtılır **(OB2)**. Yansıtılan eser Türk sanat müziğine ait bir eserse türü, bestekârı ve güftekarı hakkındaki bilgiler tespit edilir. Eser Türk halk müziğine ait bir eserse türü, yöresi, kaynak kişisi, derleyeni ve notaya alanı hakkındaki bilgiler tespit edilir. Türk müziğine emek vermiş sanatçılara vefa göstermeleri desteklenir **(D15.2)**. Öğrencilerden hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerindeki eserlerin Türk müziğindeki yeri ile ilgili varsayımda bulunmaları istenir **(KB2.10)**. Türk müziği aracılığıyla millî kimliklerini tanımaları, kültürel köklerini fark etmeleri, Türk müzik mirasını korumaya istekli olmaları desteklenir **(D14.3, D19.2)**. Eser çözümleme sürecinde öğrencilerden hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerinde verilen eserin usulünü, ses değiştirici işaretlerini, durak, güçlü ve yeden perdelerini tespit etmeleri istenir. Öğrencilere eserin seyri hakkında görüşleri sorulur **(SDB2.1)**. Öğrencilerden eseri çalarken zorlanabilecekleri bölümleri işaretlemeleri istenir. Öğrencilerin müziksel çalma aşamasında zorlanabilecekleri bölümleri kolay çalabilecek düzeye gelinceye kadar azim ve kararlılıkla çalışmaları sağlanır **(E1.3, D12.3)**. Birlikte çalma öncesi ana referans ses belirlendikten sonra öğrencilerden her çalgının kendi içindeki akort uyumunu sağlamaları istenir. Toplu duyumla tüm çalgıların son akort kontrolü yapılır. Öğrencilerden eserleri çalışırken çalgılarına özgü duruş ve tutuş pozisyonunu almaları istenir. Birlikte çalma sırasında öğrencilerin birbirlerine destek olmaları teşvik edilir **(D4.1)**. Öğrencilerin çalgılarına özgü teknikleri kullanmaları ve eserin tür özelliklerini dikkate alarak müziksel bileşenleri uygulamaları sağlanır. Müziksel bileşenlerin uygulanmasında Türk müziği teori ve uygulaması disiplininden yararlanılır. Bu süreçte yaparak yaşayarak öğrenme ve gösterip yaptırma teknikleri kullanılabilir. Öğrencilere seslendirme aşamalarını planlamaları ve yürütmeleri, çalışmalarını odaklanmış bir şekilde sürdürmeleri gerektiği açıklanır **(E3.2, D16.3)**. Hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerinde eserleri müziksel çalmaya yönelik öğrenme süreci kontrol formu kullanılarak izlenebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerinde derste öğrenilmemiş eserler araştırıp bulmaları ve çalmaları istenebilir. Performans görevi; öğretmen tarafından eserleri çözümleme, çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu alma, çalgıya özgü teknikleri kullanma, müziksel bileşenleri uygulama gibi ölçütleri içeren dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öğrencilerden de yaptıkları çalışmayı öz değerlendirme formu kullanarak değerlendirmeleri istenebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerinde açış ve taksim yapmaları; zorluk derecesi yüksek saz eserleri seslendirmeleri istenebilir.

Destekleme Öğrencilere genel ağ kullanarak hüseyini, karcıgar, saba, hicazkâr, nikriz, hüzzam ve eviç makamı dizilerinde örnek eserler dinlemeleri önerilebilir. Dinledikleri her makamdan iyi icra örneklerini sınıf ortamına getirerek arkadaşlarına sunmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: AKTARIM (TRANSCOPE) UYGULAMALARI

Bu ünite de öğrencilerin eserleri aktarım yaparak müziksel çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 28

**ALAN
BECERİLERİ** SAB11. Müziksel Çalma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.3. Azim ve Kararlılık

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim

Değerler D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D12. Sabır, D15. Sevgi

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Batı Müziği Teori ve Uygulaması, Türk Müziği Teori ve Uygulaması

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.12. Mevcut Bilgiye/Veriye Dayalı Tahmin Etme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ÇTTM.12.2.1. Eserleri aktarım yaparak müziksel çalabilme

- a) Aktarım yapılarak çalınacak eserleri çözümler.
- b) Eserleri aktarım yaparak çalarken çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu alır.
- c) Eserleri aktarım yaparak çalarken çalgıya özgü teknikleri kullanır.
- ç) Eserleri aktarım yaparak çalarken müziksel bileşenleri uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Aktarım Yaparak Müziksel Çalma

Anahtar Kavramlar aktarım, beş ses, bir ses, dört ses, karar sesi

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünitedeki öğrenme çıktısı kontrol listesi kullanılarak izlenebilir. Performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Eserleri aktarım yaparak müziksel çalmaya yönelik öğrenme süreci kontrol listesi kullanılarak izlenebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerin derslerde öğrenmedikleri farklı eserleri aktarım yaparak çalmaları istenebilir. Performans görevi; öğretmen tarafından eserleri çözümleme, çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu alma, çalgıya özgü teknikleri kullanma, müziksel bileşenleri uygulama gibi ölçütleri içeren dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öğrencilerden de yaptıkları çalışmayı öz değerlendirme formu kullanarak değerlendirmeleri istenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin öğrendikleri makamlarda “yerinden çalma” kavramını bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerden farklı karar seslerinde çeşitli makamlarda eserleri yerinden çalmaları istenerek ön bilgileri tespit edilebilir.

Köprü Kurma Öğrencilere günlük hayatlarında eserler seslendirirken ses alanı uymadığında nasıl bir çözüm ürettikleri sorulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ÇTTM.12.2.1

Eserleri aktarım yaparak müziksel çalma çalışmalarına hazırlık aşamasında öğrencilere Türk sanat müziğinde sıkça kullanılan “bir ses”, “dört ses”, “beş ses” ve “yerinden” kavramlarının neleri ifade edebileceği sorulur. Bu süreçte beyin fırtınası yöntemi kullanılabilir (**SDB2.1**). “Aktarım” kavramı açıklanır. Öğrencilerden Türk halk müziği çalgılarında hangi seslere aktarım yapılabileceği ile ilgili varsayımda bulunmaları istenir (**KB2.10**). Türk halk müziği çalgılarında da aktarım yapmanın mümkün olduğu ancak bazen solist ya da topluluğun ses alanına göre çalgılarda akort değişikliği yapıldığı ya da farklı ebatlarda yapılmış çalgılardan yararlanıldığı bilgisi verilir.

Çözümleme çalışmaları için örnek verilen eserlerin dizi seslerinin gösterildiği görsel, tahtaya yansıtılır. Dizinin almış olduğu ses değiştirici işaretlere dikkat çekilir. Dizinin seyri hakkında bilgi verilir. Öğrencilerden dizinin dörtlü ve beşlisini, durak, güçlü ve yeden perdelarını göstermeleri istenir (**OB4**). Eser örneği tahtaya yansıtılır (**OB2**).

Örnek verilen eser Türk sanat müziğine ait bir eserse türü, bestekârı ve güftekarı hakkındaki bilgiler tespit edilir. Eser Türk halk müziğine ait bir eserse türü, yöresi, kaynak kişisi, derleyeni ve notaya alanı hakkındaki bilgiler tespit edilir. Türk müziği icracılarına vefa göstermeleri desteklenir **(D15.2)**. Birlikte çalma öncesi ana referans ses belirlendikten sonra öğrencilerden her çalgının kendi içindeki akort uyumunu sağlamaları istenir. Toplu duyumla tüm çalgıların son akort kontrolü yapılır. Eserleri aktarım yaparak müziksel çalma aşamasına geçilmeden eserleri yerinden müziksel çalma çalışmaları yapılır. "Bir eser başka bir seste karar verecek şekilde çalındığında dizisinde ne gibi değişiklikler olur?" sorusu ile öğrencilerden ön bilgilerini kullanarak tahminde bulunmaları istenir **(KB2.12)**. Yerinden seslendirilen eserleri bir ses, dört ses ve beş ses aşağıdan seslendirmek için diziyi ilgili seslere aktarım yapmaları istenir. Aktarım yapılan dizinin almış olduğu ses değiştirici işaretler belirlenir. Öğrencilerden değişikliğe uğrayan dizinin dörtlü ve beşlisini, durak, güçlü ve yeden perdelerini göstermeleri istenir. Aktarım yapılmış dizi seslerinde gam çalışmaları yapılır. Öğrencilerin aktarım yapılmış eser seslendirme çalışmalarında ön hazırlıklarını planlı bir şekilde yerine getirmeleri gerektiği belirtilir **(D3.2)**. Öğrencilerin aktarım sonrası müziksel çalma aşamasında zorlanabilecekleri pozisyon geçişlerini kolay çalabilecek düzeye gelinceye kadar azim ve kararlılıkla çalışmaları sağlanır **(E1.3, D12.3)**. Öğrencilerden eserleri çalışırken çalgılarına özgü duruş ve tutuş pozisyonunu almaları istenir. Birlikte çalma sırasında öğrencilerin birbirlerine destek olmaları teşvik edilir **(D4.1)**. Öğrencilerin çalgılarına özgü teknikleri kullanmaları ve aktarım yapılmış eserin dizi seslerini dikkate alarak müziksel bileşenleri uygulamaları sağlanır. Müziksel bileşenlerin uygulanmasında Batı müziği teori ve uygulaması ile Türk müziği teori ve uygulaması disiplinlerinden yararlanılır. Bu süreçte yaparak yaşayarak öğrenme ve gösterip yaptırma teknikleri kullanılabilir. Eserleri aktarım yaparak müziksel çalmaya yönelik öğrenme süreci kontrol listesi kullanılarak izlenebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerin derslerde öğrenmedikleri farklı eserleri aktarım yaparak çalmaları istenebilir. Performans görevi; öğretmen tarafından eserleri çözümleme, çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu alma, çalgıya özgü teknikleri kullanma, müziksel bileşenleri uygulama gibi ölçütleri içeren dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öğrencilerden de yaptıkları çalışmayı öz değerlendirme formu kullanarak değerlendirmeleri istenebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden daha önce öğrenmedikleri makamlarda seçtikleri eserleri aktarım yaparak müziksel çalmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilere genel ağ kullanarak Türk sanat müziği ve Türk halk müziği çalgı topluluklarının seslendirdikleri eserleri hangi seslerden çaldıklarını tespit etmeleri önerilebilir. Tespit sonucu kullanılan seslerden bir genelleme çıkararak arkadaşlarıyla paylaşmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

